

Гук І.Г., курсант Прикарпатського факультету
Національної академії внутрішніх справ;
Науковий керівник: Бойчук В.М. доцент
кафедри соціально-гуманітарних
дисциплін Прикарпатського факультету
Національної академії внутрішніх справ
кандидат філологічних наук, доцент

МОРАЛЬНО-ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ МОВНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

У сучасній науці існує тісний зв'язок між мораллю (моральністю) і правом, оскільки вказані соціальні явища є динамічними системами, що виконують функцію регулювання поведінки людей у всіх без винятку сферах життя, що зумовлено життєвими потребами як окремого індивіда, так і соціуму загалом.

Найважливішою соціальною функцією моралі є узгодження вчинків окремих осіб з інтересами інших людей і суспільства в цілому, що має багато спільного із завданням права встановлювати та підтримувати соціальну, економічну, станову рівність громадян, а також їх відповідальність за порушення цих вимог згідно з чинним законодавством України.

Крім того, мораль вважають одним із найбільш доступних засобів осмислення складних процесів соціального буття, в основі яких - процеси регулювання складних взаємовідносин та інтересів особи й суспільства в усіх сферах життя, що визначаються системою норм, принципів, оцінок, переконань, традицій тощо. Отож цілком зрозуміло, чому мораль у філософському трактуванні розглядається як універсальна форма суспільної свідомості та різновид суспільних відносин.

Попри особливий характер категорій моралі (добра, зла, справедливості, чесності, порядності тощо), які стали звичною формою передачі і накопичення досвіду, відмінного від біологічного пристосування до середовища й природного відбору, вони набувають інших значень та трактувань у різних культурних традиціях тих чи тих соціальних груп або індивідів, тобто розуміються по-різному з огляду на індивідуальні особливості психіки людини, її світосприйняття й

світорозуміння. Навіть сучасна наука про мораль стверджує, що сукупність моральних почуттів і моральних принципів не зводиться до єдиного шаблонного зразка або аксіоми, оскільки середовище функціонування та взаємодії індивідів, умови їх проживання не є сталими, тобто такими, з яких можна було б розвинути логічну систему моральності, яка охоплювала б усі наші судження (оцінки) у рамках категорій моралі, наприклад, добра чи зла.

Мовне питання, яке у різні часи незалежності України перебувало не завжди у колі найголовніших для розв'язання, актуалізується, як правило, під час будь-яких суспільних зрушень. Саме тому для ефективної оптимізації мовної політики це питання має набути першочергового значення безпосередньо у щоденній діяльності мовних інститутів. При цьому особливу увагу варто приділяти не лише розвитку української мови та утвердженню її реального державного статусу, а й задоволенню мовних потреб національних менших.

Держава як регулятор мовних процесів в Україні має ставити на меті створення всебічних умов для розвитку української мови і посилення в суспільстві її ролі та значення, розв'язання суперечностей між суттю національної культури та мовними засобами її реалізації. Для втілення цього завдання, яке має здійснюватися на підставі нового закону про державний статус української мови в Україні, у сфері мовної політики варто передбачити створення комплексної програми розвитку української мови, чітко окреслити правові засади мов національних меншин України, сформулювати механізми відповідальності за порушення законодавства України про розвиток і застосування мов у нашій державі.